

Alkotmánybíróság
Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/922-4/2017A
Érkezett:	2017 OKT 03.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	H

hiv.szám: IV/922-2/2017.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Balassagyarmati Törvényszék 2017. február 6. napján kelt, 4.Bf.238/2016/7. számú végzése, valamint e végzéssel felülvizsgált, a Balassagyarmati Járásbíróság által 2016. november 11. napján hozott, 23.B.327/2016/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panasz indítványomat az alábbiakkal egészítem ki:

Álláspontom szerint a sérelmezett határozatok nem az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték az emberi méltósághoz való jog (és annak részét képező jó hírnévhez való jog) és a véleménynyilvánítás szabadságának egymáshoz való viszonyát, és Alaptörvény-ellenesen terjesztették ki a véleménynyilvánítás szabadságát, ezáltal az emberi méltóság részét képező jó hírnévhez való jog indokolatlanul és szükségtelenül csorbult. A sérelmezett határozatok - az Alaptörvény II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, valamint IX. cikk (4) bekezdése sérelmét túlmenően - sértik az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is. A sérelmezett határozatok ezen túlmenően sértik az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III.7.) AB határozatában kifejtette, hogy az emberi méltósághoz való jog csak az emberi státusz jogi meghatározójaként korlátozhatatlan, míg mint általános személyiségi jog és a belőle fakadó részjogok korlátozhatóak. A korlátozásnak azonban meg kell felelnie az alapjog-korlátozásra vonatkozó, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alkotmányos követelményeknek.

„Az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközehez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.” (30/1992. (V.26.) AB határozat). Ugyanez irányadó akkor is, ha a korlátozás bírói határozatban foglal testet.

Az Alkotmánybíróság a tényállítások esetében az alábbiak szerint húzta meg a véleménynyilvánítás határait, különbséget téve a valótlan, ezen belül is a tudatosan hamis, és a valós tények között:

A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat értelmében „... a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közzlésére akkor, ha a nyilatkozó személy

kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. ...

A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanakkor kiterjed a becsületsértésre alkalmas, valóságnak megfelelő tények, információk közlésére is, amely szabadságnak az emberi méltóság, a becsület és a jóhírnév védelme külső korlátja lehet.”

Az Alkotmánybíróság 1/2015. (I. 16.) AB határozatában a valós tények tekintetében a véleménynyilvánítás szabadsága és az emberi méltósághoz való jog, illetve az annak részét képező jó hírnévhez való jog kollízióját az alábbiak szerint oldotta fel:

„A tényállítások céljától, megjelenési formájától függően változhat alkotmányos védelmük. Amennyiben ugyanis ezen kifejezések, esetleg bizonyítékokkal alátámasztva az eljárásra hivatott hatóságok felé fogalmazódnak meg, úgy megfelelnek az alkotmányosan védendő véleménynyilvánítás feltételeinek, hiszen a demokratikus közélet gyakorlásának elengedhetetlen eleme a közügyeket érintő visszaéléseknek a hatóságok tudomására jutása. Hasonló megítélés alá esik, ha ügyfél által peres, vagy egyéb hatósági eljárásban az ügy érdemével összefüggésben történik a tényállítás. Ennek ellentéte, a csak és kizárólag az érintett személy lejárására irányuló, egyfajta szitokszóként megjelenő forma nem tartozik a véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának alkotmányosan védett körébe.” (1/2015. (I. 16.) AB határozat [35]) Az ügy érdemével összefüggésben tett, valós tények állítása tehát, mégha becsületsértő is, megfelel az alkotmányosan védendő véleménynyilvánítás feltételeinek.

A fenti értelmezéssel korrelál a hatályos Btk. 226. § (1) bekezdése, valamint a 229. § (1)-(2) bekezdése is. A Btk. értelmében a tények közlésének szabadsága főszabályként nem terjed ki a becsületsértésre objektíve alkalmas tényekre, mégha azok meg is felelnek a valóságnak. Az ilyen tényközlés esetén a bűncselekmény megvalósul függetlenül attól, hogy az elkövetőt milyen cél és motívum vezette. „... a valóság bizonyításának intézménye játszotta kezdettől fogva azt a szerepet, hogy ellensúlyozza a becsület csorbítására alkalmas, igaz tények közlésének büntetőjogi tilalmát azon kivételes esetekben, amikor az ilyen tények közlését a közérdek vagy bárki jogos érdeke indokolhatja.” (36/1994. (VI. 24.) AB határozat)

A hatályos büntetőtörvény szerint tehát a becsületsértésre objektíve alkalmas valótlan tények állítása a büntetőjogi felelősségre vonást minden esetben megalapozza, míg a becsületsértésre objektíve alkalmas, de valós tények állítása csak akkor, ha a tényállítás mögül hiányzik a közérdek vagy bárki jogos érdeke.

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. A XXIV. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

A 20/2017. (VII. 18.) AB határozat szerint:

„[23] A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos

jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.”

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében mind a járásbírósnak, mind a törvényszéknek a Btk. 229. § (1)-(2) bekezdését alkalmaznia kellett volna, illetve meg kellett volna indokolnia, hogy ezen jogszabályi rendelkezések alkalmazását miért mellőzték. A sérelmezett határozatok ugyan hivatkoznak a bírói gyakorlatra, azonban a levont következtetések ellentétesek azzal. A járásbírósnak és a törvényszéknek contra legem jogalkalmazása a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelméhez vezetett, egyrészt azért, mert nem indokolták meg, hogy az adott tényállásra irányadó jogi normákat miért nem alkalmazták (ez a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség sérelméhez vezetett), másrészt azért, mert önkényes jártak el, amikor a vonatkozó jogi normák alkalmazását az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére mellőzték, illetve, hivatkoztak ugyan a bírósági gyakorlatra, azonban a meghozott határozatok a bírósági gyakorlattal is ellentétesek.

A bíróságok ezen túlmenően Alaptörvény-ellenesen jártak el akkor, amikor minden kényszerítő ok nélkül terjesztették ki a véleménynyilvánítás szabadságát az alperesi pozícióban tett valamennyi tényállításra, függetlenül azok valóság tartalmától, és függetlenül attól, hogy az ügy érdemére tartozóak-e, vagy sem, feltéve, hogy e tényállítások a becsmérlő és gyalázkodó szintet nem érik el. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének a sérelme az emberi méltóság részét képező jó hírnévhez való jog indokolatlan és szükségtelen sérelméhez vezetett.

A fentiekén túlmenően, az eljáró bíróságok a Btk. 6. § (2) bekezdésének alkalmazását is mellőzték és a folytatólágosság egységébe tartozó egy bűncselekményt a törvény ellenére kettőnek tekintették, ezért a Balassagyarmati Törvényszék 2017. február 15. napján kelt, 13.Bf.192/2016/5. számú végzése, valamint e végzéssel felülvizsgált, a Balassagyarmati Járásbírósnak 2016. szeptember 21. napján hozott 23.B.262/2016/2. számú végzése ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványom (ügyszám: IV/921/2017.), illetve annak kiegészítése tartalmilag ugyanaz.

Szécsény, 2017. szeptember 26.

Tisztelettel: